مجله دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی
زمستان ۱۳۹۲؛۵(۴):۷۳۱-۷۲۳

Journal of North Khorasan University of Medical Sciences
Winter2013;5(4): 723-731

مقاله پژوهشی

بررسی مقایسه ی ابعاد کارکرد خانواده نوجوانان بزهکار و عادی

سید کاوه حجت[۱]، ابراهیم ابراهیمی ثانی[۲]، سجاد مولوی گنجه[۳]، سرور کاظمی[۴]، نازنین ابراهیمی ثانی[۵]*

[۱]استادیار روانپزشکی، مرکز تحقیقات اعتیاد و علوم رفتاری، دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی، بجنورد
[۲]کارشناس ارشد مشاوره و راهنمایی، مرکز مراقبت بعد از خروج زندانهای خراسان شمالی، بجنورد، ایران
[۳]کارشناس ارشد مدیریت برنامه ریزی آموزشی، دفتر آموزش و پرورش سازمان زندان ها، تهران، ایران
[۴]دانشجوی کارشناس ارشد روانشناسی بالینی، مرکز تحقیقات علوم رفتاری اعتیاد، دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی، بجنورد، ایران
[۵]دانشجوی کارشناسی روانشناسی عمومی، مرکز تحقیقات علوم رفتاری اعتیاد، دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی، بجنورد، ایران
[*]**نویسنده مسئول:** کارشناس ارشد مشاوره و راهنمایی، مرکز مراقبت بعد از خروج زندانهای خراسان شمالی، بجنورد، ایران
پست الکترونیک: eesani65@yahoo.com

وصول:۹۲/۶/۳ اصلاح:۹۲/۱۰/۸ پذیرش:۹۲/۱۱/۶

چکیده

زمینه و هدف: *پایداری نهاد خانواده در طول دوره های مختلف تاریخی دلالت بر کارکردی بودن این نهاد دارد، بدین منظور هدف پژوهش حاضر بررسی مقایسه ی ابعاد کارکرد خانواده نوجوانان بزهکار و عادی می باشد.*

مواد و روش کار: *این مطالعه از نوع طرح های علی- مقایسه ای است. در این مطالعه، ۱۳۸ نفر (۴۶ نوجوان پسر، ۴۶ مادر و ۴۶ مرد) که با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب و از لحاظ خصوصیات دموگرافیک (سن، تحصیل، تعداد فرزندان، وضعیت اشتغال) همسان شده بودند، مورد مقایسه قرار گرفت. پرسشنامه سنجش خانواده (FAD) در هر دو گروه اجرا شد. برای بررسی تفاوت بین گروه ها از آزمون های آماری کای دو، t مستقل با نرم افزار SPSS ۱۶ استفاده شد.*

یافته ها: *یافته های این تحقیق نشان داد که بین میانگین ابعاد کارکرد خانواده دو گروه در چهار خرده مقیاس (نقش ها، روابط، درگیری اثر بخش، کنترل رفتاری) تفاوت معنی داری وجود دارد، اما در متغیرهای (حل مساله و پاسخ گویی اثربخش) تفاوت معنی داری مشاهده نشد.*

نتیجه گیری: *توجه به کارکرد خانواده و خانواده درمانی در ارزیابی و مشکلات رفتاری و روانشناختی نوجوانان، به ویژه اختلالات رفتاری پسر نوجوان، در کاهش آسیب های اجتماعی و رفتارهای پر خطر نوپدید اهمیت خاصی دارد.*

واژه های کلیدی: *کارکرد خانواده، نوجوانان، بزهکار*

مقدمه

خانواده اولین پایه گذار شخصیت، ارزش ها و معیارهای فکری کودک است.کنش های متقابل میان والدین و فرزندان، اساس تحول عاطفی کودک تلقی می گردد و این کنش متقابل در تمام مراحل عمر وی، خود را نشان می دهد. از جمله مراحل بسیار مهم، دوره نوجوانی است که مرحله استرس آور برای والدین و نوجوان است و تاثیرات والدینی در طی کردن این مرحله و توسعه ی تغییرات نرمال آن بسیار حائز اهمیت است [۱].

یکی از مسائل پیچیده و ناراحت کننده موضوع کودکان و نوجوانان بزهکار[1] است که روز به روز گسترش بیشتری می می یابد [۴]. آمارهای منتشره نشان می دهد که علی رغم بهبود وضع زندگی به لحاظ رشد و تحولات فرهنگی و اجتماعی و همچنین توسعه و گسترش مراکز و موسسات خدمات روان شناختی، باز آمار جرایم ارتکابی کودکان و نوجوانان، افسار گسیخته است. عوامل و دلایل احتمالی زیادی بر این پدیده ی ناگوار اجتماعی مترتب است که از

1- Delinquency

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-11-15]

جمله ی آنها مسایل مربوط به علل اجتماعی، خانوادگی، و ویژگی های شخصیتی و شناختی خود فرد بزهکار است [۲].

نوجوانی، دوره رفتارهای پرخطر و افزایش اکتشاف است. این دوره تحولی، با افزایش احتمال خطر برای شروع مصرف دارو و رشد شناخت اعتیاد شناخته شده است. کمبودهای عاطفی و تربیتی، عوامل اقتصادی، سیاسی، از جمله عوامل مهم در بروز بزهکاری نوجوانان است [۳]. خانواده به عنوان کوچکترین واحد اجتماعی اساس تشکیل جامعه و حفظ روابط انسانی را بر عهده دارد. در بین بسیاری از صاحب نظران در این زمینه توافق کلی وجود دارد که نوجوانان بزهکار غالباً در معرض آن گونه از روابط اجتماعی قرار دارند که از ویژگی های آن، نبودن رابطه و پیوند نزدیک و صمیمانه بین پدر و فرزند و مادر و فرزند است که به تدریج کیفیت این رابطه در رفتار آنان نسبت به دیگران اثر می گذارد [۷].

هیرشی[1] معتقد بود که برای بزهکار شدن فرد، نیازی به عوامل انگیرشی نیست؛ تنها عامل مورد نیاز، فقدان کنترل است که به فرد این آزادی را می دهد که فواید جرم را نسبت به هزینه های آن ارزیابی کند. این دیدگاه مشتمل بر چهار متغیر است: وابستگی، تعهد، درگیر بودن و اعتقاد. مقصود هیرشی از وابستگی، میزان وابستگی فرد به دیگران است [۲۳].

نظریه پردازان سیستمی خانواده را یک سیستم در نظر می گیرند. سیستمی که در آن اعضا بر هم تأثیر گذاشته و از یکدیگر تأثیر می پذیرند. از بین مدل های مبتنی بر تئوری سیستمی، مدل مک مستر (۱۹۹۳)، برای خانواده مطلوب ارائه شده است. این مدل برای اولین بار توسط اپشتاین، ریان، بیشاپ، میلر، کیتنر در سال ۱۹۷۸ مطرح شد. بر اساس این مدل کارکرد های ضروری خانواده، نقش هایی است که باید برای کارکرد سالم تر خانواده انجام گیرد. نقش ها در قالب رفتارهایی تکراری موجود در مجموعه ای از فعالیت های دو جانبه با سایر اعضای خانواده تعریف شده اند. کارکردهای ضروری شامل تأمین امور مادی، تغذیه، حمایت اعضای خانواده و ایجاد مهارت های زندگی و حفظ و کنترل سیستم خانواده می شود [۳۰].

نخستین وابستگی ها و تعاملات، با والدین است و به دنبال آن وابستگی دوستان، معلمان، رهبران مذهبی و سایر اعضای جامعه بروز می کند. هیرشی معتقد است هنگامی که فرد درگیر فعالیت های متعارف باشد، فرصت گرایش به سوی رفتار انحراف آمیز را از دست می دهد. تصور گاتفردسون[2] و هیرشی، بر این است که پایین بودن کنترل خود، می تواند مبین استعداد فرد برای ارتکاب یا عدم ارتکاب جرایم باشد. هم چنین بالا بودن کنترل خود، مبین احتمال انطباق فرد با هنجارهای اجتماعی و قوانین است [۹]. در نظریه کنترل خود، کودکانی که مشکلات رفتاری دارند، معمولا به بزهکاران نوجوان، و در نهایت به بزرگسالان مجرم تبدیل می شوند [۱۰]. در خانواده هایی که اغلب نسبت به گفت و شنودها متعهد نیستند و جایگاه ارزش کمی برای ارتباطات یا نگهداری و حمایت از واحد خانواده قائل هستند [۱۲، ۲۴]، میزان تعاملات بین اعضای خانواده کم است و بر خلاف خانواده های کثرت گرا، والدین به تصمیمات فرزندان و برقراری ارتباط و محاوره با آنان علاقه ای نشان نمی دهند [۱۳]. مطالعات فراوانی نشان می دهد که مشکلات رفتاری و انحرافات افراد بیشتر ریشه در خانه هایشان دارد و عملکرد های بد خانوادگی به وسیله ی طلاق، مرگ والدین یا مشکلات دیگر نوجوانان را به سوی مشارکت در رفتارهای پرخطر سوق دهد [۱۴]. همچنین نتایج تحقیقات نشان داده که کانون های جرم خیز ابتدا در حواشی شهرها و سپس نقاط مرکزی را در برمی گیرد و می تواند به عنوان یکی از عوامل انحرافی و بزهکاری کودکان و نوجوانان باشد [۱۵]. از طرف دیگر، اعضای خانواده هایی که گفت و شنود و همنوایی را در الگوهای ارتباط خانوادگی شناسایی کردند و خودانگیخته با یکدیگر تعامل دارند، اعضا را وادار به یکسان نمودن نگرش ها، ارزش ها و باورها می کند و بر حرف شنوی از پدر و مادر و دیگر بزرگسالان استوار است[۱۶]. اتادا[3] (۲۰۰۱) گزارش کرد که ارتباط بین والدین و نوجوان زمانی که گرم هست، یک محیط سالم برای توسعه و

1 -Hirschi

2 -Gottfredson
3 -Etada

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-11-15]

پیشرفت نوجوان خلق می شود و نوجوانان بلوغ کامل را در خانواده های با احساس و پذیرش نشان می دهند [۱۴]. یافته های ویلسون نیز نشان می دهد که ۴۴ درصد بزهکاران در خانواده های بی بند و بار زندگی کرده اند [۲۵].

عوامل مرتبط با خانواده به طور مستقیم و غیر مستقیم سازه های مرتبط با خود را متأثر می سازد [۲۶]. با توجه به پیشینه ذکر شده که توجه محققین را به طور اختصاصی به ابعاد خاصی از ساختار یا کارکرد خانواده نشان می دهد، ما در این پژوهش بر آن شدیم تا ابعاد کارکرد خانواده نوجوانان بزهکار را بررسی و با گروه عادی مقایسه کنیم.

روش کار

پژوهش حاضر از نوع علی- مقایسه ای می باشد. جامعه آماری شامل یک گروه مورد و یک گروه گواه بوده است. پس از کسب مجوزهای لازم و اخذ رضایت آگاهانه از نمونه ها و ایجاد اطمینان در جهت رازداری و عدم افشای هویت فردی نمونه ها در تمامی مراحل طرح، کلیه نوجوانان پسر بزهکار مستقر در کانون اصلاح و تربیت زندانهای خراسان شمالی، که بنا بر تعریف بزهکاری اقدام به عملی نموده که بر خلاف موازین، مقررات و معیارهای ارزشی و فرهنگی جامعه بوده است. به همراه والدین آنان (پدر و مادر) به روش سرشماری به عنوان گروه مورد پژوهش انتخاب شدند. نوجوانان پسر عادی و والدین آنان (پدر و مادر) نیز پس از همسان سازی گروهی از نظر متغیرهای جمعیت شناختی (سن، تحصیل، تعداد فرزندان، وضعیت اشتغال) با روش نمونه گیری در دسترس به عنوان گروه گواه وارد مطالعه شدند و در مجموع این مطالعه بر روی ۱۳۸ نفر (۴۶ نوجوان پسر ،۴۶ مادر و ۴۶ پدر) انجام گردید.

برای ثبت اطلاعات دموگرافیک از چک لیست محقق ساخته و مقیاس سنجش کارکرد خانواده (FAD[1]) بر اساس الگوی مک مستر (۱۹۷۸) استفاده گردید [۲۷]. این ابزار در سال ۱۹۸۲ توسط اپشتاین و بیشاب[2] طراحی شده که دارای ۵۳ ماده، با هدف توصیف ویژگی های سازمانی و ساختاری خانواده تهیه شده است. این مقیاس، کارکرد خانواده را در قالب ۷ عامل ارزیابی می کند. این عوامل عبارتند از حل مسئله، ارتباطات، نقش ها، پاسخدهی عاطفی، درگیری عاطفی، کنترل رفتار و کارکرد کلی. اپشتاین و بیشاب (۱۹۸۳) ضرایب آلفای کرونباخ مربوط به ابعاد مقیاس سنجش کارکرد خانواده را بین نقش ها ۰/۷۲ و کارکرد کلی ۰/۹۲ گزارش کرده اند [۲۸]. همچنین در تحقیقی دیگر نیز ضریب آلفای کرونباخ را بین ۰/۷۲ تا ۰/۸۳ در خرده مقیاس ها و در مقیاس کلی ۰/۹۲ تعیین شده است [۲۹]. سپس داده های جمع آوری شده بوسیله نرم افزار SPSS۱۶ و توسط آماره های توصیفی (فراوانی، میانگین و انحراف معیار) و نیز آمار استنباطی (کای دو و تی مستقل) به تجزیه و تحلیل داده های به دست آمده پرداخته شد.

یافته ها

نتایج مقایسه ی موضوعات مورد نظر در افراد عادی و بزهکار در جدول یک ارائه شده است. همانگونه که در جدول یک مشاهده می شود. بین تحصیل، سن، تعداد فرزندان، اشتغال، گروه بزهکار و عادی تفاوت معنی دار مشاهده نشد و دو گروه با یکدیگر همسان بودند.

جدول ۲ که یافته های توصیفی را نشان می دهد، بیانگر میانگین بالاتر در متغیرهای (روابط، نقش ها، درگیری اثر بخش، کنترل رفتاری و کارکرد کلی) برای خانواده بزهکاران نسبت به خانواده عادی می باشد. در حالی که میانگین های حل مساله و پاسخ گویی اثر بخش در خانواده بزهکار و عادی تفاوت چندانی مشاهده نشد.

همانطور که در جدول ۳ ملاحظه می شود، احتمال پذیرش فرضیه صفر برای مقایسه عملکرد خانواده بزهکار و عادی در متغیرهای حل مساله (sig=۰ /۰۰۸)، و پاسخ گویی اثر بخش (sig=۰/۴۴) از ۰/۰۵ بزرگتر است، بنابراین، می توان نتیجه گرفت که بین عملکرد افراد دو گروه در متغیرهای حل مساله و پاسخ گویی اثر بخش تفاوت معنی داری وجود ندارد. داده های جدول ۳ نشان می دهد که احتمال پذیرش فرضیه صفر برای مقایسه عملکرد دو گروه بزهکار و عادی در متغیرهای روابط، نقش ها، درگیری اثر بخش، کنترل عاطفی و کارکرد کلی خانواده از ۰/۰۵ کوچکتر است (sig=۰ /۰۰۰۱). بنابراین

1 -Family A Ssesment Device
2- Epstein, Bishop

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-11-15]

جدول ۱: مقایسه ی ویژگی های دموگرافیک در افراد بزهکار و عادی

متغیر	سطوح	بزهکار	عادی	آلفا
	پدر خانواده	۲۳	۲۳	۱/۰۰
نسبت خانواده	مادر خانواده	۲۳	۲۳	
	فرزند خانواده	۲۳	۲۳	
	بیسواد	۲۳	۱۷	۰/۰۶۹
	ابتدایی	۱۷	۲۱	
وضعیت تحصیلی	سیکل	۲۰	۱۹	
	دیپلم	۹	۱۲	
	۱-۳	۶	۹	۰/۴۴۷
جمعیت خانوار	۳-۵	۱۰	۹	
	۵ به بالاتر	۷	۵	
سن	۱۰-۱۴	۱۲	۷	
نوجوانان	۱۴-۱۸	۱۱	۱۶	۰/۲۳۸
سن والدین	۳۱-۳۹	۲۴	۱۴	۰/۰۹۵
	۳۹-۴۸	۲۲	۳۲	
	بیکار	۹	۷	۰/۰۹۴
وضعیت اشتغال	آزاد	۱۰	۱۱	
خانوار	کارمند	۳	۶	

جدول۲: میانگین، انحراف معیار متغیرهای کارکرد خانواده دردو گروه بزهکار و عادی

متغیرها		گروه بزهکاران		گروه عادی		تعداد	
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	بزهکار	عادی
کارکرد های خانواده	حل مساله	۱/۷۶	۰/۳۲	۱/۸۶	۰/۳۱	۶۹	۶۹
	روابط	۲/۰۵	۰/۲	۱/۸۲	۰/۴	۶۹	۶۹
	نقش ها	۱/۹۳	۰/۲۴	۱/۷۶	۰/۳۸	۶۹	۶۹
	پاسخ گویی اثر بخش	۲/۱۵	۰/۲۱	۲/۱۷	۰/۲۲	۶۹	۶۹
	درگیری اثر بخش	۲/۰۸	۰/۳۳	۱/۹	۰/۴۲	۶۹	۶۹
	کنترل رفتاری	۲/۲	۰/۳	۱/۹۱	۰/۴۵	۶۹	۶۹
	کارکرد کلی	۲/۱	۰/۲۶	۱/۸۹	۰/۳۹	۶۹	۶۹

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-11-15]

جدول۳: نتایج t مستقل بین خرده مقیاس های کارکرد خانواده در دو گروه بزهکار و عادی

متغیرها		آزمون برابری واریانسها		آزمون مقایسه بین میانگین دو گروه					
		F	سطح معنی داری	T	درجه آزادی	سطح معنی داری دو دامنه	اختلاف بین میانگین ها	اختلاف خطای استاندارد	فاصله اطمینان در ٪۹۵ پایین	بالا
حل مساله	با فرض برابری واریانسها	۰/۴۸	۰/۸۳	- ۲/۶۷	۲۷۴	۰/۰۰۸	- ۰/۱۰	۰/۰۳۸	-۰/۱۸	-۰/۲۶
	با فرض نابرابری واریانسها	-	-	- ۲/۶۷	۲۷۳/۹	۰/۰۰۵	- ۰/۱۱	۰/۰۳۸	-۰/۱۸	-۰/۲۶
روابط	با فرض برابری واریانسها	۸۷/۶	۰/۰۰۰	۵/۹۳	۲۷۴	۰/۰۰۰	۰/۲۳	۰/۰۳۸	۰/۱۵	۰/۳۱
	با فرض نابرابری واریانسها	-	-	۵/۹۳	۲۰۳/۴	۰/۰۰۰	۰/۲۳	۰/۰۳۸	۰/۱۵	۰/۳۱
نقش ها	با فرض برابری واریانسها	۵۵/۵	۰/۰۰۰	۴/۲	۲۷۴	۰/۰۰۰	۰/۱۷	۰/۰۳۹	۰/۰۹	۰/۲۴
	با فرض نابرابری واریانسها	-	-	۴/۲	۲۳۲/۸	۰/۰۰۰	۰/۱۷	۰/۰۳۹	۰/۰۹	۰/۲۴
پاسخ گویی اثر بخش	با فرض برابری واریانسها	۰/۰۰۲	۰/۹۷	-۰/۷۷	۲۷۴	۰/۴۴۴	- ۰/۰۲	۰/۰۲۶	-۰/۰۷	۰/۰۳۱
	با فرض نابرابری واریانسها	-	-	-۰/۷۷	۲۷۲/۵	۰/۴۴۴	- ۰/۰۲	۰/۰۲۶	-۰/۰۷	۰/۰۳۱
درگیری اثر بخش	با فرض برابری واریانسها	۲۰/۹	۰/۰۰۰	۳/۹	۲۷۴	۰/۰۰۰	۰/۱۸	۰/۰۴۶	۰/۰۸۶	۰/۲۷
	با فرض نابرابری واریانسها	-	-	۳/۹	۲۵۷/۹	۰/۰۰۰	۰/۱۸	۰/۰۴۶	۰/۰۸۶	۰/۲۷
کنترل عاطفی	با فرض برابری واریانسها	۳۹/۶	۰/۰۰۰	۶/۳	۲۷۴	۰/۰۰۰	۰/۲۹	۰/۰۴۶	۰/۲	۰/۳۸
	با فرض نابرابری واریانسها	-	-	۶/۳	۲۳۷/۸	۰/۰۰۰	۰/۲۹	۰/۰۴۶	۰/۲	۰/۳۸
کارکرد کلی	با فرض برابری واریانسها	۳۳/۳	۰/۰۰۰	۵/۳	۲۷۴	۰/۰۰۰	۰/۲۱	۰/۰۴	۰/۱۳	۰/۲۹
	با فرض نابرابری واریانسها	-	-	۵/۳	۲۷۳/۹	۰/۰۰۰	۰/۲۱	۰/۰۴	۰/۱۳	۰/۲۹

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-11-15]

جدول۴: خلاصه نتایج آزمون t مستقل در دو گروه بزهکار و عادی

متغیرها		آزمون برابری واریانسها		آزمون مقایسه بین میانگین دو گروه					
		F	سطح معنی داری	T	درجه آزادی	سطح معنی داری دو دامنه	اختلاف بین میانگین ها	اختلاف خطای استاندارد	فاصله اطمینان در ٪۹۵ پایین	بالا
کلیه مولفه های کارکرد خانواده	با فرض برابری واریانسها	۹۹/۵۲	۰/۰۰۰	۸/۴۷	۱۹۳۰	۰/۰۰۰	-۰/۱۴	۰/۱۶	۰/۱۰۴	۰/۱۶۷
	با فرض نابرابری واریانسها	-	-	۸/۴۷	۱۸۰۹/۷	۰/۰۰۰	-۰/۱۴	۰/۱۶	۰/۱۰۴	۰/۱۶۷

می توان نتیجه گرفت که بین کارکرد افراد دو گروه بزهکار و عادی در متغیرهای فوق تفاوت معنی داری وجود دارد.

داده های جدول ۴ نشان می دهد که احتمال پذیرش فرضیه صفر برای مقایسه عملکرد دو گروه بزهکار و عادی در کلیه مولفه های کارکرد خانواده از ۰/۰۵ کوچکتر است (sig=۰ /۰۵). بنابراین، می توان نتیجه گرفت که بین کارکرد کلی خانواده های دو گروه بزهکار و عادی تفاوت معنی داری وجود دارد. از این رو، با توجه به شواهد جمع آوری شده در این تحقیق می توان نتیجه گرفت که به طور کلی عملکرد خانواده های بزهکار و عادی متفاوت است.

بحث

همان طور که یافته ها نشان داده است، بین کارکرد خانوادهای نوجوانان بزهکار با نوجوانان عادی تفاوت معناداری وجود دارد. این یافته ها نیز با یافته های مطالعات قبلی در مورد تفاوت معنادار بین عملکرد خانواده نوجوانان بزهکار و عادی همخوانی دارد. خانواده به عنوان اولین و مهمترین کانون رشد و تربیت نوجوانان، اهمیت فوق العاده ای در شکل گیری و تکامل رفتاری دارد. در این دوره، نوجوانان نیازهای گوناگونی از قبیل کسب هویت، درک ارزش وجودی خویشتن، خودآگاهی، استقلال عاطفی از خانواده، برقراری روابط سالم با دیگران و کسب مهارتهای لازم در دوست یابی را دارند. تأمین این گونه نیازها در محیط خانوادگی گرم و ارضاء کننده صورت می گیرد. پالنسکی و لانر[1] (۱۹۸۷) در تحقیقات خود خاطر نشان کردند که یکی از اساسی ترین مشکلاتی که منجر به بزهکاری نوجوانان می گردد، تعارضات مداوم در خانواده است [۶]. در تحقیق دیگری که توسط مک کارتی، هاگان و مارتین[2] [۱۱] صورت گرفت، وضعیت نابسامان خانواده یکی از دلایل اساسی فرار از خانه و به تبع آن زمینه بزهکاری به حساب می آید. برسلا و لوسیا[3] انسجام خانواده را به عنوان یکی از عوامل منجر به سلامت روحی- روانی کودکان معرفی کرده اند[۱۶]. پژوهش ها بر وجود رابطه منفی بین انسجام خانواده و اضطراب، افسردگی، خودکشی، فرار از منزل، بزهکاری و نشانه های جسمانی فرزندان [۱۷] و رابطه مثبت آن با سلامت جسم و روان

1 -Palenski, Launer
2 -Mccarthy, Hagan, Martin
3-Breslau, Lucia

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-11-15]

[۱۸] انطباق و سازگاری، عـزت نفـس، حـل مسـاله [۱۹] تأکید دارند.

به گفته یانگ، واین و آدامز[1] می توان کارکرد خانواده را در خانواده های دارای نوجوانان بزهکار بدین گونه شـمرد: ۱- نظارت و کنترل غیر مکفی از سوی والـدین ۲- درگیـری و اختلاف نظـر والـدین بـا یکـدیگر و اخـتلاف شـدید درون خانواده ۳- حمایت عاطفی اندک از سوی والدین [۲۰]. در این تحقیق نیـز یافتـه هـا نشـانگر آن بـود کـه بزهکـاری نوجوانان پسر در خانواده های غیرکارآمد به دلیل خشـونت های رایج کلامی و جسمانی، تعارضات و اختلافات والدین، ناامنی، عواطف سـرد و بـی مهـری هـای والـدین و عوامـل بسیاری کـه مخـل روابـط سـالم در درون خـانواده اسـت، نوجوانان را به سوی بزهکاری سوق می دهد.

بارنز و اولسـون[2] نیـز دریافتنـد در خـانواده هـای متعـادل نوجوانـان امیـد و رضـایتمندی بیشـتری از زنـدگی خـود داشتند [۲۱].

در خانواده با عملکرد مطلوب، نوجوانان مسـوولیت پـذیری بیشتری دارند. چنانچـه نـالر و کـالان[3] اشـاره مـی کننـد، خانواده های پذیرنده و حمایـت کننـده، فرزنـدان خـود را تشویق می کنند تا راه ها و نظرات خود را تجربه کنند، در چنین خـانواده هـایی کـودک و نوجـوان بیشـتر احسـاس امنیت می کند و خلاق و مسئولیت پذیرتر است [۲۲].

نتیجه گیری

از یافته های این پژوهش می توان بـه ایـن نتیجـه دسـت یافت کـه هـر چـه پیونـدهای قـوی بـا خـانواده در بـین نوجوانان بیشتر باشد می تواند عاملی کنترلی جهت کاهش رفتـار بزهکـاری باشـد. در خاتمـه، جهـت پیشـگیری از رفتارهـای نابهنجـار و پرخطـر کودکـان و نوجوانـان، آگـاه سازی و آمـوزش بـه موقـع خـانواده هـا در زمینـه تربیـت فرزندان و شیوه های فرزند پروری و همچنین آمـوزش بـه کودکان و نوجوانـان در محـیط و موقعیـت هـای مختلـف پیشنهاد می گردد.

تشکر و قدردانی

پژوهشگران بر خود لازم می دانند مراتب تشکر و قـدردانی خود را از شـورای تحقیقـات اداره کـل زنـدانهای خراسـان شمالی و همکاران کانون اصلاح و تربیت، که در انجام ایـن پژوهش همکاری صـمیمانه ای داشـتند، ابـراز دارنـد. ایـن پژوهش با هزینه‌ی شخصی نویسندگان بـه انجـام رسـیده است و از حمایت مالی سـازمانی اسـتفاده نگردیـده اسـت.

1- Young, Wayne, Adams
2-Barnes, Olson
3-Nolier, Callan

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-11-15]

References

1. Driscoll A, Russelly S, Crockettz L, Parenting styles and youth well-being across immigrant generations, Journal of Family Issues 2008; 29: 185-209.
2. Garcia M, Shaw DS, Winslow EB, Yaggi KE, Destructive sibling conflict and the development of conduct problems in young boys, Developmental Psychology 2000;36:44–53.
3. Jennifer L. , Patterson C. J. Delinquency, victimization, substance use among Adolescents with female same sex parents, Journal of Family psychology 2006; 20(3); 526-530.
4. Low S, Shortt JW, Snyder J, Sibling influences on adolescent substance use: The role of modeling, collusion, and conflict, Development and Psychopathology 2012;24:287–300.
5. Palensk J. E. , Launer H M, The : Aredefineition.Journal of Adolescence, 1978; 22: 347-362,process of running away.
6. Palensk J. E. , Launer H M, The : Aredefineition, Adolescence1978;22:347-362,process of running away.
7. Palusci V J, Crum P, Bliss R, Bavolek S J, Changes in parenting attitudes and Knowledge among inmates and other at, Risk population after a family nurturing program, Children and Youth Services Review,2008; Vol 30: 2-23.
8. Gottfredon M, Hirschi T. A, General theory of crime, Stanford: Stanford University Press ,1990.
9. Sun Y, Li Y, Postdivorce Family Stability and Changes in Adolescent' Academic Performance: A Growth-Curve Model, Journal of Family Issues,2009; 30(11): 1527-39.
10.Victor m., Bernat H., bernstien A., layne E, Effects of parent and family characteristic on treatment outcome of anxious children, Journal of Anxiety Disorders, 2007;21: 835-848.
11. Mc Carry H.J,Huggan M.j , Matrtin A.C.(2002),Preventing Material Distress through Communication and Conflict Management Training:A4and 5year Follow-up,Journal of counseling and clinical psychology,115(3),530 – 546 .
12.Lehti V, Sourander A, Sillanmaki L, Helenius H, Tamminen T, Kumpulainen K, Almqvist F, Psychosocial factors associated with becoming a young father in Finland: a nationwide longitudinal study, BMC Public Health J,2012 ; 12: 560.
13.Okrodudu G. Influence of parenting styles on adolescent delinquency in Delta Central Senatorial District, EDO Journal of Counselling, 2010; 3: 58-86.
14.Newman, Oscar, Defencible space, Crime prevention through urban design, New York, Macmillan1999.
15.Fitzpatrick M.A ,The family communication patterns theory: Observations on its development and application, Journal of Family Communication 2004:4:167-79.
16.Breslau N, Lucia V, Family cohesion and investigation, Psychiatry Research J, 2006; 141:141-149.
17.Dignath C, Buettner G, Langfeldt H.P, How can primary school students learn self-regulated learning strategies most effectively? , Educational Research Review,3 , 101-129.
18.Cheng, Fan,yen, Childhood physical and sexualn Abuse prvalence and correlates among acloescents Living in rural Taiwan child Ab. 2008.
19.Damas E. J, Laughlin J, Latent model of family process in african American families: Relationships to child competence, achievement, and problem behavior, Journal of Marriage and Family 2001; 63: 967-98.
20.Young R. L., Wayne G., Matt hews B. , Adams G. Runaway youth: Annual report activities conducted to implement the tunaway,1983; 75: 28-54.
21.Barnes H.L. , Olson D.H . Parent-Adolescent communication and the circumplex model, Child development, 1985; 56(2) : 438-447.
22.Noller P, Callan V, The adolescent in the family, London: Routledge, publisher1991.
23.Hirschi, Travis, Causes of delinquency, Berkeley and Los Angeles, University of California , press1969.
24.Bakker A, Maertens K.J , Van Son M.J , Van Loey N.E , Psychological consequences of pediatric burns from a child and family perspective:A review of the empirical literature, Clinical psychology review 2013; 33(3):361-371.
25.Wilson C.M , The Relation among parental Factors and Achievement of African American Urban Youth, The Journal of Negro Education 2009 ; 78(2) : 102-14.

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-11-15]

26.Hosseini M, Bayat R, Yaghmaei F, Hosseinzadeh S, Nasiri N, The correlation of family functioning dimensions and self-concept of adolescent smokers in zanjan,J HPM, 2012; 1(4): 61-68 [Persian]
27.Fischer J, Cocoran K, Measures for clinical practice and research: a source book, volume2, adults, Oxford UNIVERSITY PRESS. INC 2006.
28.Epstein N.B., Baldwin L. M. , Bishop D. S.(1982), Family assessment device, Providence, RI: Brown University Family Research Program.
29.Mohammadizade A, Malek khosravi Gh, Preliminary psychometric properties and validity of a scale to measure family functioning (FAD), Journal of Family Research, 2006; 2(5): 69-89 [Persian]
30.Bishop D. S., Epstein N. B., Keitner G. I., Miller I. W., Zlotnick C., Ryan C. E, The McMaster structured interview of family functioning(McSiff).1978, Providence, RI: Brown University Family Research Program.

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-11-15]

Original Article

Comparison of the dimensions of family functioning and normal juvenile offenders

Hojjat SK1,Ebrahimi Sani E2,Moolavi Gange S 3,Kazemi S4,Ebrahimi Sani N5*

[1] Assistant professor of psychiatry in north khorasan university of medical science.Addiction and behavioral science research center,Bojnurd
[2] M.Sc, in Counseling and Guidance, After prison leaving care center, North Khorasan, Bojnourd, Iran
[3] M.Sc, in Management Education Planning, Education Bureau of Prisons Organization, Tehran, Iran
[4] M.Sc student in clinical psychology, Addiction and behavioral science research center, Bojnurd
[5] M.A. Student in psychology, Addiction and behavioral science research center,Bojnurd

***Corresponding Author**: After prison leaving care center, North Khorasan, Bojnourd, Iran
Email: eesani65@yahoo.com

Abstract

Background & Objectives: *The stability of the family during different historical periods indicates the function of the institution. The purpose of this study is to compare the dimensions of family function of juvenile offenders and non-offenders.*

Materials and Methods*: This is causal - comparative study. The sample groups consisted of 138 normal families (father, mother and a teenage boy 12-18 years old) and 46 families of offenders were selected by simple random sampling and matched in terms of demographic characteristics,. Family Assessment Scale (FAD) was administered in both groups. Data were analyzed by SPSS software and presented with chi square and independent t-test*

Results: *The results showed that the average size of family function in four subscales of two groups (roles, relationships, conflict, effectiveness, behavioral control), showed significant difference, but other variables (problem solving and accountability effective difference was not significant.*

Conclusion: *paying attention to family function and family therapy in assessing behavioral and psychological problems in adolescence, particularly behavioral disorders in adolescent boys plays an important role in reducing social problems and emerging risk behaviors*

Keywords*: Family dysfunction, juvenile, delinquency*

Submitted:25 Aug 2013
Revised:29 Dec 2013
Accepted:26 Jan 2014

[Downloaded from journal.nkums.ac.ir on 2026-11-15]